

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ
PAŽYMA

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2003 M. GRUODŽIO 24 D. NUTARIMO NR. 1688 „DĖL VALSTYBINĖS KALBOS MOKĖJIMO KATEGORIJŲ IR JŲ TAIKYMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKĖITIMO“

PROJEKTO (toliau – Projektas) (TAP-21-1267; TAIS NR. 21-27569(2))

2021-10-01 Nr. NV-2384

Vilnius

Projekto rengėjas – Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – Ministerija).

Projekto tikslas. Reglamentuoti lietuvių kalbos mokėjimo lygius, valstybinės kalbos mokėjimo kategorijų atitiktį lietuvių kalbos mokėjimo lygiams ir patikslinti valstybinės kalbos mokėjimų kategorijų bei lietuvių kalbos mokėjimo lygių taikymą.

Dabartinė situacija.

- Šiuo metu valstybinės kalbos mokėjimas Lietuvoje nustatomas pagal Vyriausybės nustatytas kalbos mokėjimo kategorijas, kurios įtvirtintos Valstybinės kalbos mokėjimo kategorijų ir jų taikymo tvarkos apraše (toliau – Aprašas). Valstybinės kalbos mokėjimo kategorija skirta kalbos vartotojo valstybinės kalbos mokėjimui įvertinti.
- Nustatytos trys valstybinės kalbos mokėjimo kategorijos (žemiausia – pirmoji, aukščiausia – trečioji). Pirmoji - taikoma paslaugų teikimo, gamybos, prekybos, transporto ir kitų sričių darbuotojams, jeigu jie darbo reikalais turi bendrauti su asmenimis ir (ar) pildyti tipinių dokumentų formas (vairuotojai, rūbininkai, padavėjai, pardavėjai ir kt.). Antroji - taikoma švietimo, kultūros, sveikatos priežiūros, socialinės apsaugos ir kitų sričių darbuotojams, valstybės tarnautojams, jeigu jie darbo reikalais turi nuolat bendrauti su asmenimis ir (ar) pildyti tipinių dokumentų formas. Trečioji - taikoma valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų, įmonių ir organizacijų vadovams, pareigūnams, valstybės tarnautojams, valstybine kalba ugdančioms mokytojoms, aviacijos specialistams ir kt.

Projekto esmė, nauda. Siūloma:

- Reglamentuoti šešis lietuvių kalbos mokėjimo lygius (A1, A2, B1, B2, C1, C2).
- Nustatyti valstybinės kalbos mokėjimo kategorijų atitiktį lietuvių kalbos mokėjimo lygiams (I kategorija (žemiausia) atitiktų A2 lietuvių kalbos mokėjimo lygį; II kategorija - B1 mokėjimo lygį; III kategorija (aukščiausia) – ne žemesnį kaip B2 mokėjimo lygį bei C1 / C2 lygį).
- Patikslinti valstybinės kalbos mokėjimų kategorijų ir lietuvių kalbos mokėjimo lygių taikymą (tikslinamas antrosios ir trečiosios valstybinės kalbos mokėjimo kategorijų taikymas, nustatant išsilavinimo reikalavimus įvairių sričių darbuotojams), taip pat reglamentuoti kokiais atvejais asmenys laikomi įgijusiais vieną iš trijų valstybinės kalbos mokėjimo kategorijų ir vieną iš lietuvių kalbos mokėjimo lygių.

Nauda: Nustačius lietuvių kalbos mokėjimo lygius (A1–C2), valstybinės kalbos mokėjimo kategorijų atitiktį lietuvių kalbos mokėjimo lygiams, ši sistema atitiks Europos Tarybos priimtus Bendruosius Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenis ir turės atitikmenį su daugelyje šalių taikomais kalbos mokėjimo lygiais. Tai padės sumažinti administracinę naštą asmenims, siekiantiems įsidarbinti ar studijuoti ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje, prisidės kuriant sklandesnes asmenų mobilumo, integracijos ar / ir sugrįžimo į Lietuvą galimybes.

Derinimas. Projektui pastabų neturėjo Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Kultūros ministerija, Susisiekimo ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija ir Lietuvos savivaldybių asociacija. Vidaus reikalų ministerijos ir Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pastabos įvertintos. Užsienio reikalų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Valstybinė kalbos inspekcija per nustatytą laiką pastabų nepateikė. Neatsižvelgta į vieną Teisingumo ministerijos pastabą (nutarimo projekte neaprašyta, kokie asmenys yra laikomi įgijusiais antrąją valstybinės kalbos mokėjimo kategoriją, nors yra nustatytos trys valstybinės kalbos mokėjimo kategorijos). Ministerija teikime argumentuoja, kad tvirtinamame

Apraše yra numatyti reikalavimai asmenims, kurie atitinkantys bent vieną iš jų laikomi įgijusiais trečiąją valstybinės kalbos mokėjimo kategoriją ir ne žemesnę kaip lietuvių kalbos mokėjimo B2 lygį. Taip pat mano, kad reikalavimai atliepia labai plataus asmenų rato poreikius, todėl skaidyti juos arba formaliai kurti naujus ir nustatyti žemesnę (antrąją) valstybinės kalbos kategoriją nebūtų prasminga ir, galimai, pablogintų asmenims sąlygas.

Atitiktis Vyriausybės programai. Projektas tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

Dalykinio vertinimo išvada. Atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pateiktas pastabas siūlome projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Socialinės politikos grupės patarėja

Aistė Zedelytė-Kaminskė

tel. 8 706 63741, el.p. aiste.zedelyte@lr.lt